

การแพร่กระจายและโทษของผักตบชวา

หน้าประตูน้ำในเขต สขป.7 และ สขป.8

สุนันทา เพ็ญสุด 1, อัมพร คล้ายแก้ว 2, ศิริพร บุญดาว 3, สมชาย รัตนนันทวัฒน์ 4 และ เฉลียว แก้วนคร

5

1 ปัจจุบันตำแหน่ง นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการพิเศษ สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์

สำนักวิจัยและพัฒนา กรมชลประทาน

e-mail : sununtaben@hotmail.com

บทคัดย่อ : ปัญหาวัชพืชลอยน้ำพวกผักตบชวาและวัชพืชชนิดอื่น ๆ ที่แพร่กระจายลอยมาตามลำน้ำเจ้าพระยาแล้วมาติดหน้าเขื่อนแม่น้ำเจ้าพระยาลอดจนหน้าประตูน้ำเขื่อนต่าง ๆ ในเขต สขป.7 และ สขป.8 ได้เกิดขึ้นเป็นเวลานานปีและแก้ปัญหาก็ได้โดยยาก โดยเฉพาะในฤดูฝนจะมีมากกว่าในฤดูแล้ง วัชพืชลอยน้ำเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการส่งน้ำและระบายน้ำของโครงการชลประทานต่าง ๆ ในการศึกษาและวิจัย การแพร่กระจายและโทษของผักตบชวา หน้าประตูน้ำในเขต สขป.7 และ 8 ได้ดำเนินการในฤดูแล้งและฤดูฝน โดยการเก็บตัวอย่างน้ำใต้แพผักตบชวาบริเวณหน้าประตูน้ำในเขต สขป.7 จำนวน 5 แห่ง และบริเวณหน้าประตูน้ำในเขต สขป.8 จำนวน 3 แห่ง ตัวอย่างน้ำที่ได้นำมาวิเคราะห์เพื่อศึกษาคุณภาพน้ำเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากการสำรวจชนิดและปริมาณวัชพืชที่พบหน้าประตู รวมทั้งมวลชีวภาพของผักตบชวาซึ่งเป็นวัชพืชที่พบมากที่สุด ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า ชนิดของวัชพืชที่มีการระบาดในเขต สขป. 7 และ 8 จะไม่แตกต่างกันมากนัก โดยพบทั้งหมด 12 ชนิด และวัชพืชที่เด่นที่สุดคือ ผักตบชวา และลำเอียง วัชพืชในเขต สขป.7 จะมีมากกว่าในเขต สขป.8 แต่จะพบการระบาดของสาหร่ายชั้นต่ำในเขต สขป.8 มีมากกว่าในฤดูแล้งคุณภาพน้ำหน้าประตูใต้แพผักตบชวาจะไม่ดีเท่ากับในฤดูฝน ยกเว้นค่าสารแขวนลอยในน้ำที่มีมากขึ้นในฤดูฝน อย่างไรก็ตาม คุณภาพน้ำไม่ว่าจะเป็นฤดูแล้งหรือฤดูฝน ก็ยังไม่ถึงจุดที่ทำให้น้ำเน่าเสียแต่อย่างใด แต่แพของวัชพืชที่ติดอยู่หน้าประตูน้ำหากหนาแน่นเกินไปจะมีผลต่อการไหลของน้ำและคุณภาพน้ำใต้แพได้ คุณภาพน้ำจะแปรเปลี่ยนไปตามปริมาณความมากน้อยของวัชพืชที่มาสะสม หากวัชพืชมากจนเกิดการตายทับถมหน้าประตูน้ำ จะทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำ น้อยลงจนอาจเกิดปัญหาน้ำเน่าเสียตามมาได้